

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden szombaton.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . 4 frt. | Félévre . . . 2 frt.

Az „Erdélyi Gazda“ előfizetőinek a „Méhészeti Közlöny“ is megküldetik ingyen.

Az erdélyi gazdasági egylet tagjai a „Méhészeti Közlöny“-nyel együtt ingyen kapják.

Az erdélyrészi méhészegylet tagjai egész évre 3 frt, félévre 1 frt 50 krral fizethetnek elő.

Külön a „Méhészeti Közlöny“-re előfizetni nem lehet.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

KOLOZSVÁRT, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZÁM.

Ide intézendők úgy a lap szellemi részét illető közlemények és hirdetések, valamint az előfizetések és hirdetési pénzek is.

Hirdetések és melléletek a legolcsóbb árak mellett vétetnek fel.

Kéziratok nem adatnak vissza.

TARTALOM.

Előfizetési felhívás.

Körültekintés Sz. P.-től.

Szolnok-Dobokamegye termeléséről és gazdasági rendszereiről. II. Székely Sándortól.

A jégkárók becslése I. Sziits Mihálytól Szemzés

Kormányintézkedés.

Az állattenyésztési egyesületek alakítása. A zsiszikes gabona-raktárak desinficiálása.

Szakirodalom.

Baranyai zöld szőlőoltás, mint a magyar gazda legsürgősebb teendője.

Vegyes közlemények.

A hesseni légy. Filloxera-vizsgálat Kolozsvárt. A hagymakukaczkár kiirtása. A tyukok fürdője. A költeni, koltolni nem akaró tyukok. A zöldség kezelése a főzésnél.

Piaczi értesítő.

Nyiltér.

Előfizetési felhívás.

Innet-onnat még néhány nap és egy fél-éve lesz, hogy az „Erdélyi Gazda“ jelenlegi újabb formájában és emelkedett szellemi tartalmával pályáját megkezdte. Olvasóink véleményének adunk kifejezést, midőn constatjuk, hogy az új „Erdélyi Gazda“ általános rokonszenvet keltett eddig megjelent számai-
val és a pártolásra méltónak ítéltetett.

Kérjük ennél fogva lapunk t. pártolóit, hogy az év második felének közeledtére való tekintettel, előfizetéseiket megújítani és lapunkat ismeretkörükben ajánlani s részére újabb pártolókat szerezni sziveskedjenek; mert csak tömeges pártolás mellett adhatunk terjedelmes számokat.

Az előfizetési feltételek lapunk homlokán olvashatók.

Az eddig megjelent összes számok is készletben vannak és egész évre szóló új előfizetőinknek szintén megküldetnek.

Mutatvány-példányokat készséggel és ingyen küldünk.

Kiváló tisztelettel

az „ERDÉLYI GAZDA“ szerkesztősege és kiadóhivatala.

Körültekintés.

(Az osztrák-magyar államvasutak megváltása. Tengeri hajózásunk. Az egeresi gipsz és műtrágya-gyár.)

Élénken él még olvasóink emlékében az a lelkesült ovatio, a mellyel zsenialis kereskedelmi ministerünk, Baross Gábor, az új árutarifá életbe léptetése alkalmából és az osztrákoknak e miatti támadásaival szemben, ezen év elején, az ország minden részéből elhalmoztatott.

Most egy újabb tényével szorzott homlo-

kára babérkoszorút. Törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé az osztrák-magyar államvasutak megváltásáról, a mely törvényjavaslatot a Ház, a hó 24-én, mondhatni egyhangulag és a pártoknak Baross iránti osztatlan bizalmával megszavazta.

Tudvalevőleg az osztrák-magyar vasutak csak 1895-ben kerültek volna, a szerződés értelmében, megváltás alá, de Baross módot talált rá, hogy az osztrákot, békességes uton, 4 évvel hamarabb kiszorítsa Magyarországból, mint az az ügyek rendes menete mellett elérhető lett volna. Nagy jelentőségű tény ez gazdasági és kereskedelmi szempontból, ha tudjuk azt, hogy idegen vasút volt az, a mely Magyarországot egyik leghosszabb irányban átfutja s a mely inkább Ausztria érdekeit szolgálta.

Most birtokába lépven Magyarország, mondhatni, összes vasútának, saját maga szabhatja meg tarifáit és intézheti forgalmát az ország érdekeinek megfelelőleg és a kivitelre szánt áruknak oly olcsó tarifa szabható, hogy még a legtávolabbi vidékek is megjelenhetnek terményeikkel a legnagyobb fogyasztó piacokon. Ámde ez mégis a maga teljességében főképp csak a belföldi forgalomra vonatkozatható, mert a vasutak fölötti rendelkezés az ország határán túl nem terjedhet, de teljessé tette a kereskedelem fölötti rendelkezést azon túl is Baross zsenialitása az által, hogy Magyarország tengeri hajózását is biztosította.

Hazánknak van tengere, van tengeri kikötője, de hajózása, a mely a magyar érdekeket szolgálta volna, eddig nem volt.

Szerződéses viszonyban állott ugyanis eddig Magyarország az osztrák-magyar Lloyd-gőzhajózási társasággal, a mely négyszázezer forint évi subventiót élvezett hazánktól, de a melyért megfelelő ellenszolgáltatást nem teljesített. Hajói inkább a keletre jártak, a hová osztrák ipartermékeket szállítottak s onnan olcsó orosz és román gabonával megrakottan tértek vissza, mellyel előntve a nyugoti fogyasztó piacokat, azzal, a négyszázezer forint subventio fejében, a magyar gabonának versenyt csináltak és annak árát lenyomták.

Ezen egészségtelen viszony azonban, az osztrák vasutak megváltásával egyidőben törvényhozásilag felbontatott és az Adria magyar tengeri hajózási vállalattal kötött új szerződés, a mely hazánk érdekeit fogja szolgálni és teljesíteni hazánk határán túl azt, a mit a vasút meg nem tehet és teljesíti ezt magyar lobogó alatt. Így nyertek helyes összekapcsolást ha-

zánk bel- és külkereskedelmének érdekei, a melyeknek letárgyalása és törvényerőre emelése alig egy pár napot igényelt.

Lerakattak ezek által hazánk közgazdasági továbbfejlődésének biztos alapjai, a mely kivált minket, erdélyi gazdákat legelső sorban érdekel. Még inkább lehetséges lesz ezután, hogy hazarészünk is, daczára távol keleti fekvésének, a nyugoti fogyasztó piacokon nyers terményeivel megjelenhessen és azokat jobban értékesíthesse. Baross ministert illeti ezért is a hála és elismerés.

Olvasóink előtt nem ismeretlen az, hogy korunkban a mezőgazdasági ügy fejlődésével a nagy sikereket elérni törekvő gazdának már nem elegendő földjei megjavítására és jókarban tartására az istálló-trágya, hanem mesterségesen előállított növény-tápanyagok, ugynevezett műtrágyák igénybe vétele és alkalmazásával is igyekezik fokozni termését és ez által a földje után nyerhető jövedelmét.

Mint hogy azonban ezen műtrágyák különben sem olcsók, azok a gazdák, a kiknek távolról kell szállíttatni, előnyeit nem igen élvezhetik, mert a vasúti szállítás azokat annyira megdrágítja, hogy a haszon reményével alig alkalmazhatók.

Erdély e tekintetben egy trágyanemre nézve már is igen kedvező helyzetben van. Egeresen Kolozsmegyében, tehát majdnem Erdély központján, van egy gyár, a mely trágyagyipszet állít elő. Tudvalevőleg a fész (gipsz), a pillangós virágu növényekre (luczerna, lóhere, baltaczim stb) bámulatos hatást képes gyakorolni, a termés fokozását illetőleg. Ezt tehát páratlan olcsón szerezhetik be gazdatársaink, melynek alkalmazásával hereféle takarmánynövényeik termését megkétszerezhetik.

Rövid időn ugyanezen gyár megkezdte a többi műtrágyák gyártását is. Kiváltképen foszfor és légeny-trágyákat fog előállítani és pedig tiszta csontliszt és spodium-foszfátokat, valamint ammoniak-foszfátokat és Thomassalakiszt foszfor-trágyát.

A kultur gazda tudja, hogy mit jelent egy közel levő műtrágya-gyár, a honnan olcsón lehet az anyagot beszerezni és sietni fog élni annak előnyeivel, de követni fogja őt az empirikus gazda is majd az eredmények láttára.

Mi ezen gyárban mezőgazdaságunk fejlődésének egyik alapkövét látjuk letéve, miért annak vállalkozó tulajdonosát melegen üdvözljük és arra olvasóink figyelmét felhívjuk.

Sz. P.

Szolnok-Dobokamegye termeléséről és gazdasági rendszereiről.

II.

A nagyobb birtokokban a termelés különböző sorrend, azaz vetésforgás szerint történik. Így a gróf Zichy Antal ur baczai birtokában a következő sorrendben termelnek: 1. Zabos bükköny, (zöld ugar trágyázva). 2. Búza. 3. Tengeri. 4. Arpa. 5. Lóher. 6. Lóher és félugar. 7. Őszi gabona. 8. Tengeri. 9. Tavasz gabona. 10. Zab.

A szent-benedeki birtokban kitünő sikerrel alkalmazzák a következő sorrendet: 1. Téli trágyázás után tengeri, részben répa. 2. Arpa lóherrel. 3. Lóher. 4. Lóher. 5. Lóher és félugar. 6. Búza. 7. Tengeri. 8. Zab.

A szász-nyirei Kölesmezőn a következő sorrendben termelnek: 1. Téli trágyázás után csalamádé, mely részben zöldtakarmánynak használtatik, részint téli takarmánnyul vermekbe helyeztetik el; ezután július hó közepe táján tarlórépa, ennek kiszedése után juhokkal megjártatva felszántatik és kerül a következő évben: 2. Arpa lóherrel. 3. Lóher. 4. Lóher. 5. Tengeri. 6. Bükköny. 7. Búza. 8. Zab.

A kenti-lónai uradalom fordái: 1. Zöld ugar. 2. Búza lóherrel. 3. Lóher. 4. Lóher. 5. Búza. 6. Tengeri. Ezen hatos fordát a völgyben elterülő lapályrészben követik. Az éjszaki fekvésű lejtős oldalon a következő sorrendet tartják be: 1. Fekete ugar (juhokkal kosarazva, részint istállótrágyával javítva). 2. Búza. 3. Tengeri — részben míveléssel. 4. Arpa lóherrel. 5. Lóher. 6. Lóher és félugar. 7. Búza. 8. Zab. Az uradalom déli meredek hegyoldalán és fensíkján: 1. Fekete ugar (juhokkal kosarazva). 2. Búza. 3. Szegődményesek tengeri földje. 4. Zab. Az őszi és tavaszi kalászosok, valamint a tengeri évi termése kat. holdankint az irt nagyobb birtokok mindegyikénél 10–15 métermázsa.

Bethlenben gróf Bethlen Károly örökösök birtokaiban igen jó eredménnyel termelnek a következő sorrendben: 1. Zöld ugar. 2. Őszi gabona lóherrel. 3. Lóher. 4. Lóher. 5. Tengeri. 6. Tavasz.

A somkerek és sajó-szt-andrási nagy birtokokban szintén a fenti hatos forda szerint termelnek — némi változtatással. A sajó-udvarhelyi két nagyobb birtok, valamint a megye nem említett többi nagyobb gazdaságainak termelésénél rendszert, vetésforgást nem találunk; többnyire azonban a háromnyomás elve szerint üzik a termelést.

A megyében cukorrépa nem termelnek, minek oka — tudomásunk szerint — csupán a vasuti szállítás nehézségeiben rejlik. Igen óhajtható volna, hogy a nehézségek az illető körök által mielőbb elháríttatnának s a cukorrépa termelését e megyében is felkarolnák, mint Enyed és Brassó vidékén. A csicsóki termelését sem ajánlhatjuk eléggé, kivált az oly talajon, melyet egyéb növény termelésére nem igen lehet használni; gumóját a sertéseknek, leveleit és szárait fiatalon a szarvasmarháknak takarmánnyul kitünő eredménnyel lehet értékesíteni.

A középbirtokosok a következő sorrendben termelhetnének előnyösen: 1. Zöld ugar. 2. Őszi gabona. 3. Tengeri. 4. Arpa. 5. Zab.

Azon gazdáknak pedig, kik mesterséges takarmányt is termeszthetnek, a következő sorrendet ajánlhatjuk előnyös termelésre: 1. Ugar. 2. Őszi gabona. 3. Tengeri. 4. Tavasz gabona lóherrel. 5. Lóher. 6. Lóher. 7. Lóher és félugar. 8. Tengeri. 9. Őszi gabona. 10. Tavasz gabona.

A cukorrépa termelésére igen jó fordá volna: 1. Zöld ugar. 2. Rozs. 3. Cukorrépa. 4. Arpa.

Ha a termelésnél minden gazda rendszert (vetésforgást) alkalmazna: nem volna rossz föld, illetve rossz gazda; de másfelől a rendszer betartásával a termés fokoztatik; nagy termés pedig sok pénz, a mi vagyonosodásra vezet. Tehát nemzetgazdaságtani szempontból is kívánatos volna a termelésnél a rendszerek betartása! . . .

Székely Sándor.

A jégkarak becslése.*)

I.

A jégkarak becslése tekintetében különbözők az alapelvek és a kiindulási pontok. Vannak, a kik sem a növény fejlődési viszonyait, sem annak visszapótló képességét nem akarják figyelembe venni. Ismét mások nagyon sok fejlődési fokot véve alapul, minden periódusra más és más szabályokat óhajtanak megállapítani.

Eme kérdések elbírálása tekintetében a növények természetes fejlődési viszonyai, továbbá azon hatások melyek alatt azok állanak, lehetnek egyedüli mérvadó. És e részben a gyakorlat követelményei és a növények életéhez alkalmazkodva három fejlődési időt különböztethetünk meg. Az egyik az, amikor a növény kikel s bizonyos ideig, például a kalászosoknál a kalász kibuvásáig, vagy általában a virágbimbók megjelenéséig fejlődik. A másik a fejlődés közép-ideje, a mikor a növény leg-erősebben növekszik s termény fejlődésre, magérésre dolgozik. A harmadik a fejlődés vége, vagyis az érés időszaka.

Azon eljárásunkat, hogy így külön választjuk ezen időszakokat, már azzal is indokolhatjuk, hogy ugyanazon növényben ugyanazon fokú jégverés a fejlődés különböző fokain nagyon különböző károkat okoz. Sorrendünk jóformán a károsodás fokára nézve is mérvadó; mert legkisebb a kár a keléskor, nagyobb a kalász megjelenésénél s legnagyobb az érés alkalmával. Ha a becsü foganatosításakor méltányosak akarunk lenni, ezt a szabályt szem elől téveszteni nem szabad.

Ha ellenben 6–8–10 különböző fejlődési időszakot állapítanánk meg, zavarossá tétetvén az alap, nem volna jó kiindulási pontunk. Ellenben, ha a növény fejlődésének különböző fokaira egyáltalában nem tekintenénk, igazságos becsüt nem foganatosíthatnánk.

Mielőtt a fejtegetésekben tovább mennénk, két dolgot kell felemlítenem, mint a melyek tisztán a becslésre tartoznak. Ezek közül az egyik az, hogy zivatar-vihartól nem kísért, függőlegesen eső daraszerű jég, még ha oly nagy mennyiségű volna is, nagyon csekély kivétellel, mint azt a gyakorlati élet tapasztalata bizonyítja, kárt nem okoz. Ellenben a viharral eső jég, mely oldalba kapja a növényt, károsít; mert ha kisebbmértvű is, a gyöngye zöldenye tartalmu sejteket összezuzza, a nagy szemű jég pedig törve, zúzva pusztít. A másik az, hogy figyelembe kell venni a jégkár becslésének a legalkalmasabb idejét, ezt illetőleg az a legjobb időpont, mikor a zivatar elmúlt s a jégvert növény felszikkadt, mert akkor alkothatunk csak ítéletet az iránt, hogy mily mérvű a károsítás. A jégverés után közvetlenül, mikor a zivatar, eső összezilálja, ledönti a terményt, nem lehet helyes ítéletet alkotni, hanem csak a növény felszáradása után, a mikor a jég nyoma jellegződik rajta. Ebben a körülményben találjuk azon jelenségek is okát, hogy a kárjelentések, a valódi kárhoz képest, mindig oly nagy százalék tételről szállanak. Hogy ez nem véletli figyelembe, oka annak is, hogy a becslés körül annyi kellemetlenség fordul elő a becslést eszközölő bizalmi férfiak és a biztosító felek között. A károsult fél úgy gondolkozik, hogy a mikor ő 60% jégkárt jelentett rögtön a jégverés után s a pár nap múlva megejtett becsü ez alapon öt csak 15% kártérítéssel akarja kielégíteni, ez nem lehet rendén való dolog.

A korai károk tekintetében arra nézve kell tájékozódást szereznünk, hogy melyik azon időpont, amelyben gazdasági növényeinkben a jégverés már kárt okozhat? Ez irányban, egyes gazdasági növényeinket véve, a nézetek nagyon elütők. Jobbára az a vélemény uralkodik, hogy ha jég volt, kár is volt! Másrészt biztosító tár-

*) Mutatvány Szűts Mihály debreczeni gazd tanárnak mult számunkban ismertett „A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése” című művéből, melyet ismételtelen ajánlunk olvasóink figyelmébe.

Szerk.

sulataink e kérdést határozottan nem körvonalozzák s mindössze csak annyiban fordítanak reá figyelmet, hogy azt a kérdést vetik föl: mennyiben képes a biztosított növény a jégverés által okozott kárt kiheverni. Ez a kérdés is azok közé tartozik, amely sok kellemetlenségnek válik szülő okává. Csak egyet vegyünk: míg a kalászképződés meg nem indul, míg a dohány csak négy-öt levélben van, míg a repce nem ágaskodik, alig lehet jégkarról szó. Igazolással szolgáljon az a körülmény, hogy a buja fejlődésű kalászosokat lelegettetik vagy lesarlózzák, csakhogy tulnövését meggátolják; a dohány első fejlődésű négy-öt levele pedig úgy is leszárad.

Nagyon sok növény, virágzása és fejlődésének bizonyos foka előtt, sokkal nagyobb visszapótló képességgel bír, sem mint gondolnók s annál inkább fokoztatik e képességük, minél jobb a talaj s minél kedvezőbb az időjárás. A korai jégkárokat a legtöbb esetben kiheveri a növény, mert visszapótló, sarjadzási képességénél fogva oldalhajtásai fakadnak s ezek terményt érlelnek. A jelzett viszony annál kedvezőtlenebbé válik, minél közelebb jut a növény a virágzáshoz. Az ebben az időben jégvert terményből támadhat a kétnövésű vete-mény, ha annak egy részét elveri a jég, míg a másik épen marad. Az ép termény idejére be-érik, a jégkárt szenvedett rész pedig utánpótolni törekedvén a hiányt, fejlődésében visszamarad. Az ilyen tábla tarka színű, helylyel közszel érett, máshelyen pedig még egészen zöld, alighogy elvirágozott.

Vannak azonban olyan növényeink is, melyek nem sarjadzanak, hol a jég által letört vezérhajtás szerepét az oldalhajtás nem veszi át, mint a minők a fonálnövények, a mák. Már ezekben a korai jégverés is károsítólag hat, bár nem oly mértékben, mint a fejlődés későbbi folyamán. A repcében a korai jégverés alig jöhet számításba, mert ennek is rendkívüli nagy a sarjadzó képessége, tehát a kárt kiheveri.

Mindezek után a korai károk megtekintendők volnának ugyan, hogy a jégverés mérve megállapíttassék, de a tényleges becsü csak magéréskor foganatosíthatnánk. — Azon esetre, ha az tűnnék ki, hogy az általános termés-tételekhez mérten, a jégvert területen csakugyan kevesebb volt a termés eredménye, ez a jégverésnek tudandó be, ahhoz képest becsülendő meg. — Az így foganatosított becsühöz alkalmaztatnánk a kártérítést.

A virágzástól kezdve a magérésig való károk már jelentékenyek. Ez időben a visszapótlásra már egyáltalán nem lehet számítani, amely növényt jég ütött, azon a zuzódás mértékéhez való kár meg van s itt jelentkezik a növény szöveti és élettani háborgatása. A kár nagyságának a megállapításánál figyelembe jönnek mindazon eshetőségek, a mik ebből származnak. A becslés kiterjed a termény kevesbe-dés és a minőség tekintetében való fogyatéokra, mit együtt és összesen fejezünk ki. A második időszakra eső károk jelenségeik után fölvehetők lévén, meg is állapítandók. A megállapításnál a jégvert növények száma, a kalászk sérülésének a mérve veendő irányadóul, kizárva minden oly károsítást, a mely nem jég által okoztatott.

Az érés idejére eső károk megállapítása a könnyen látható jeleknél fogva, nagyon egyszerű. A jégverés jelei jóformán szembeszökők. Hazai viszonyaink között a szalma mi értéket sem képvisel s ha csak külön biztosítva nincs, nem is tekinthető a biztosított értékben biztosítottnak. E szerint a becsü, erre való tekintet nélkül, ejtendő meg.

A termény érett állapotában való becslés a kiverő szem mennyiségének a megállapításán alapszik s erre nézve, vagy az összehasonlítást választjuk, vagy a kihullott s a földön terítve levő szemét számláljuk meg.

Első esetben azt kutatjuk, hogy rendez állásu, hasonfajú növényből általában bizonyos területen hány kalász és mennyi mag van. Ezt

megállapítván a jégvert területen, ugyanolyan állásban, akkora helyen veszünk le növényt s amazzal összehasonlítjuk, imígyen mérlegelvé az eredményt. Az összehasonlítás megadja az irányt a kárösszeg megállapítására. Általában a levért kalászok száma, a kalászban hiányzó szemek nyujtanak kellő támpontot a becslönek. Hiszen ha pár tövet a vert terményből vigyázva felhuzunk, szalmáját levágva, a kalászokat akár egy iv papírra kiterítjük s a kalásztakat osztályozzuk, előttünk áll a károsítás képe. Ha most ugyanezt tesszük ép termény-nyel s a kettőt összehasonlítjuk, a kár nagyságára nézve határozott ítéletet mondhatunk. A kísérlet tétele alatt azonban meg kell állapítanunk, hogy a károsítás tényleg jég és nem fagy, vagy esetleg rovarok által okoztatott.

Sziits Mihály.

Szemzés.

Kétféle szemzést különböztetünk meg, u. m. fás és vesszős szemzést.

A fás szemzésnél egy kéregpaizsszal ellátott szemet illesztünk az alany felválasztott kérge alá, a vesszős szemzésnél pedig egy 2—3 szemmel bíró vessződarabot.

A szemzés a legsikeresebb oltási mód, mert egy oltási módnál sem nő az alanyba betett nemes szemből kijövő hajtás egy év alatt oly nagyra, mint ennél. Keresztülvitelére legtöbb időnk van, mert tavasztól, a fák kilevelezésétől szeptember közepéig lehet gyakorolni. Hátránya azonban, hogy könnyű és gyakorlott kezet követel, a forró nyári napokban a hajtott helyzetbeni munka igen kifárasztja az embert s a szemzőveszőket messzire szállítani nem lehet.

1. A fás szemzés. Ideje a fák kilevelezésétől kezdve szeptember közepéig, mely időszak alatt t. i. az alany héja könnyen felválasztható.

A megeredéshez mulhatlanul szükséges, hogy az alany héja fiatal és nedvdus legyen, (különösen áll ez a csontároknál) mert a több éves és megfásult kéreg a szempaizs fiatal és nedvdus héjával nem igen nő össze, tehát a szemzés alá legalkalmasabbak az 1, 2 és 3 éves növények. Fiatal 1, 2, 3 éves vadonczokat a föld színe felett 4—6 ctm. magasságban szemzünk, idősebb fáknál a korona hajtásába és galyaiba tesszük be a szemeket, melyek 3 évnél nem idősebbek.

Nagy szárazságban a megeredés kétséges, ilyenkor az alanyt néhány nappal a szemzés előtt jó erősen meg kell öntözni.

Az időre nézve megkülönböztetünk hajtó és alvó szemzést, a hajtó szemzésnél azt akarjuk, hogy a nemes szem még azon évben kihajtsjon, melyben az alanyba betétetett, alvó szemzésnél azonban a szem azon évben, melyben betétetett, nem hajt ki, tehát alva marad s csak a következő év tavaszán fog nekiindulni, előbbi a fák kilevelezésétől júliusig, utóbbi júliustól szeptember közepéig hajtjuk végre.

Gyümölcsfáknál a hajtó szemzést már nem igen alkalmazzák, mert a betett szemből kinövő nemes hajtás télig nem képes eléggé beéredni s erősebb teleken rendszerint kifagy, az alvóra betett szem azonban jövő tavasszal azonnal nekiindul s őszig elég ideje van a beérésre.

Van azonban a hajtó szemzésnek egy módzata, melynek alkalmazásánál a nemes hajtásnak őszig elég ideje van beérni, t. i. ha nem ugyanazon évi zöld hajtásról, hanem télen szedett oltóvesszőről, tehát múlt évi hajtásról vágjuk ki a szemmel ellátott paizsot, mert ez esetben nem kell addig várakozni, míg a zöld hajtások levélhónaljaiban levő szemek kifejlődtek, hanem azt tavaszkor azonnal foganatosíthatjuk, mihelyt az alany héját fel lehet választani. Ez szolgáljon magyarázatul ama fontabb jelzett állításra, hogy tavaszkor, a fák kilevelezésekor

a hajtóra való szemzést azonnal meg lehet kezdeni.

A fás szemzés mütéte következőleg vite-tik végbe:

A zöld hajtást, melyről a szemet le akarjuk venni, legjobb közvetlen a szemzés előtt a fáról levágni, egy-két napig azonban ezen hajtások vízzel telt edénybe dugva is eltarthatók. Szállítani csak rövid távolságra lehet, mert hamar elfonnyadnak.

Mindhárom esetben a levéltányérokat azonnal le kell vágni, hogy csak a levél nyele maradjon a hajtáson, nehogy a levelek sok nedvet elpárologtatván, a hajtás idő előtt elfonnyadjon.

A levél nyele azért lesz megahyva, hogy levételével a szem meg ne sérüljön s hogy a szempaizsot könnyebben lehessen kezelni. Télen szedett oltóvesszőknél természetesen ezen utóbbi előny elesik, miután ezek levéllyel nem bírnak.

Csak akkor lehet a szemzéshez hozzáfogni, ha a levelek hónaljában ütő szemek ke-lőleg ki vannak fejlődve.

A szemek kifejlődését, beérését siettetni lehet az által, hogy a felhasználandó hajtások hegyét 10—12 nappal a szemzés előtt, tehát midőn azok még a fán vannak, lecsipjük. Legalkalmasabbak azon szemek, melyek a hajtás közepe táján vannak, miután ezek legjobban ki vannak fejlődve.

A szem levétele a hajtásról következőleg történik:

A kiválasztott szem alatt 6 milliméternyire egy keresztbevágást csinálunk, melynek kissé a fába is be kell hatolni, aztán a szem felett 8 milliméternyire késünk hegyét a fába akasztjuk s lefelé, a keresztbevágásig haladva, kevés fával együtt a paizsot lemetszük. Azon eljárás, mely szerint csak a kérget vágják fel paizsokban s aztán a kéregpaizsot késhegygyel vagy szonttal óvatosan elválasztották a fától, kevésbé alkalmas eljárásnak bizonyult, mert igen gyakran megtörténik, hogy a szemcsira nem jön le a paizsszal együtt, hanem a fán marad, mit onnan lehet megtudni, hogy ez esetben a paizs belső oldalán a szem háta megett üreg, ezen helynek megfelelőleg pedig a fán (hajtáson) kiemelkedés látható, ilyenkor természetesen a szemzés meg nem eredhet.

Mig ellenben, ha a szempaizs egy vékony faréteggel együtt vétetik le a hajtásról, bizonyosak lehetünk arról, hogy a szemcsira a paizson maradt.

A paizs belső felületén maradt ezen vékony faréteget némelyek le szokták választani, de erre szükség nincs, mert ez az összeforrást legkevésbé sem akadályozza.

Hogy a késnek élesnek s tisztának kell lenni, magától értetődik.

A levágott szempaizsot most ajkaink közé vesszük, de úgy, hogy az meg ne nedvedesdjék s hozzáfogunk az alany elkészítéséhez.

Kiválasztunk egy sima helyet s azon egy alu alaku bevágást csinálunk, melylyel a kérget egészen átvágjuk (a fába azonban bevágni nem szabad) A két sarkot aa. késünk hegyével kissé felválasztjuk, a szempaizsot beleillesztjük s alulról felfelé mindaddig toljuk a kéreg alá, míg a szempaizs alsó vége az alanyon ejtett keresztbevágásig ér s abba belezökken.

Ezután a szemzés rafia-háncscsal vagy pamutfonallal bekötöztetik, de beviaszolva nem lesz. A mütéte lehetőleg gyorsan kell keresztül vinni, nehogy a vágott részek a levegőnek sokáig kitéve élenyüljenek.

A szem az alany északi vagy keleti oldalán lesz betéve, hogy a nap heve ki ne szárítsa. Ennek megakadályozása végett a szempaizs levélszárára egy levelet is lehet tűzni.

Ha az alany igen tüskés volna, ezeket egy-két héttel a szemzés előtt le kell tisztítani, nehogy a szem betovésónái akadályul szolgáljanak.

Hajtó szemzésnél a cél az, hogy a szem mielőbb kifakadjon, azért az alany a betett szem felett, mindjárt a szemzés befejezte után 14—16 ctm. magasságban levágatik, hogy a nedvek a betett szem felé tereltesse, midőn az több táplálékban fog részesülni. A meghagyott csonkról minden szem eltávolíttatik, nehogy azok kihajtván, a nemes szemtől vonják el a táplálékot. Ezen csonk azért lesz megahyva, hogy ahhoz a nemes hajtás mintegy karóhoz hozzákötöztessék, júliusban azonban, midőn a nemes hajtás már kellőleg megerősödött, ezen csonk közvetlen a nemes hajtás felett levágatik s az így támadt seb oltóviasszal lesz bekelve.

Alvó szemzésnél a betett szemnek azon évben kifakadni nem szabad, mert a gyenge hajtás télen át okvetlen elpusztulna, e miatt az alanyt a szem betétele után nem csonkítjuk meg, hanem érintetlenül hagyjuk, ennél fogva a nedvek nem fognak a betett szem felé terelteni, nem fog az több táplálékban részesülni s kifakadásra ingereltetni (csak annyi táplálékban fog részesülni, mennyi az alanyonali összeforradáshoz szükséges). Az alany ez esetben csak jövő évben kora tavasszal lesz megcsontítva s a csonk júliusban eltávolítva.

A I alaku bevágás két sarkán a kérget nem szabad a függélyes vonal egész hosszában felválasztani, mint azt sokan teszik, mert ez esetben az alanyon igen nagy seb ejtetik, hanem csak annyira, hogy a szempaizs felső vége alá férjen, a további utat a szempaizsnak magának kell megcsinálni, így az szorosabban áll az alanyon s az összeforrás biztosabb.

A paizs betétele után 12—14 nappal, ha a szem megeredt, a szempaizson lévő levélszár magától, vagy csekély érintésre leesik, ha ellenben a szem elromlott, a levélszár összefonnyad s még ezen időn túl is erősen függ a paizson A siker biztosítása végett tanácsos az alanyba több szemet betenni.

2. A vesszős szemzés ugyanoly módon történik, mint a fás szemzés, csak hogy az alany felválasztott kérge alá nem a kéregpaizs, hanem 2—3 szemmel ellátott vessződarab lesz betéve.

Lehet télen szedett oltóvesszőkkel tavaszkor s ugyanazon évben nőtt, teljesen megért hajtással augusztusban alvóra szemezni, utóbbi esetben csak rövid hajtást, vagy hosszabb hajtásnak a végét használhatjuk, itt ugyanis az oltóvesszőnek felső végét megcsontítani nem szabad (a végső szemnek okvetlen rajta kell lenni), mert ha az oltóvessző felső vége le volna vágva, az könnyen beszáradna, mielőtt még az alanyonali összeforrás megtörtént volna.

A vesszős szemzésnél szintén csak a levéltányérok lesznek az oltóvesszőről levágva, a levéllyel rajta maradnak.

Az oltóvessző úgy lesz elkészítve, mint a párosításnál, t. i. 1 1/2 — 2 cm. hosszú rézsutvágással (a télen szedett oltóvesszőknél a metszlap széleiről a kemény felhámot keskeny vonalban szintén levágjuk, hogy a szivacszerű zöld állomány jobban kilássék), de arra ügyelni kell az oltóvessző megfaragásánál, hogy a szemek ne a metszlap felett, hanem oldalt álljanak, mert ha a metszlap felett szem volna, az befelé az alany felé nézne s kihajtván, az oltóvesszőt helyéből elmozdítaná.

Vesszős szemzéssel sokkal vastagabb alanyokat lehet beoltani, mint fás szemzéssel, csak hogy az alany kérgeinek mindig simának kell lenni.

A kéreg az alanyon T alakban lesz felvágva, tehát megfordítva, mint a fás szemzésnél s az oltóvesszőt felülről lefelé toljuk a felválasztott kéregajkak alá. A bekötözés rafia háncscsal történik s valamint a tavaszi oltás, melyet télen szedett oltóvesszőkkel eszközölünk, úgy az őszi, azaz alvóra oltás is, oltóviasszal lesz bekelve.

Tavaszi oltásnál az alany azonnal meg

lesz csonkítva, őszi oltásnál ellenben érintetlenül hagyatik, mint az már fentebb előadatott.

A szemzés alatt előtörő vadhajtásokat keletkezésükkor azonnal el kell távolítani, nehogy azok a nemes hajtásból a táplálékot elvonják. Mihelyt a nemes szemből, vagy szemekből előtörő hajtások 6—8 ctm. hosszúságra növekedtek, a kötelék felbontatik s el lesz távolítva, nehogy az alanya igen bevágjon.

„Magyar Kertész.”

Kormányintézkedések.

Az állattenyésztési egyesületek alakítása ügyében a földmivelésügyi minister az alábbi körrendeletet intézte az összes gazdasági egyletekhez:

A kereskedelem szempontjából igen nagy fontosság tulajdonítható annak, hogy egyes vidékeken ugyanazon jó tulajdonságokkal bíró állatok tenyésztessenek.

Ily állatoknak biztos piacuk van, a vevők maguk jönnek az illető vidékekre szükségletüket fedezni.

Bármily jó tenyészanyaggal rendelkezzenek is egyesek, ha a vidéknek nincs ugyanazon fajtája, mely már a kereskedelemben ismeretes, alig tudnak állataikon tudni.

Hogy mily fontossággal bír a kereskedelemben, ha egyes vidékek egy fajtát tenyésztenek, erre már hazánkban is lehet példát fölhozni.

Ilyenek a vasvármegyei és bonyhádi tájfajták.

Ezen vidékeken nemcsak hogy biztos vevőkre számíthatnak a birtokosok, de ugyszólván a vevők kiárverezik az állatokat az istállókból.

Ennek oka az, hogy a vevők bármikor biztosan mehetnek a nevezett vidékekre, — a frontos marhának egy oly tájfajtáját vidék-szerte föltalálhatják, melyet igen jól lehet tejtermelési és tenyésztési célokra fölhasználni.

Ugyanezt el lehetne érni hazánk mindazon vidékein, hol a magyar-erdélyi fehér marha tenyésztetik, vagy más fajta jelleg már a marhák között nagyobb mérvben föltalálható.

Ilyeneknek tekinthetők a Dunán inneni és tuli vármegyék számos vidékei, melyeken a berni, kuhlandi frontosus jelleg erős mérvben föltalálható, sőt egyes vidékeken már meglehetősen meg is állapodott; északkeleti kárpátok egyes vidékein az allgauer és ninthali brachicepos jelleg; Hunyad, Krassó-Szörény, Arad, Temes vármegyékben a pinzgauer frontosus jelleg.

Minthogy egyes fajtáknak nagyobb tömegekben összefüggő vidékenként kizárólagos tenyésztése a kereskedelem szempontjából ily fontossággal bír, szükséges, hogy ennek keresztültelése, minden rendelkezésre álló eszközzel előmozdítottassék, erre pedig legalkalmasabb eszköz lenne, ha oly vidékeken, melyeken egy önállóan jellegzett tájfajta létezik, avagy valamely fajta jelleg a többitől mennyiségben már kiválik, a kisbirtokosok körében tenyészegyesületek létesülnének.

Ilyen egyesületbe a tagok, csak oly tehenekkel léphetnek be és csak oly teheneket lát el az egyesület bélyegével, melyek ugy testalkatuk és tenyészminőségük, mint fajtajellegükre nézve is a vidék tenyészérdekeinek és az egyesület tenyészcéljainak teljesen megfelelnek. Tehát az egyesületek nem csak a fajták elterjedésére hatnak, de az állatnemesítést is kiváló módon előmozdítják.

De sőt abból a szempontból is előnyökkel járnak az ily egyesületek, mert az erőket összegyűjtik s így eredményeket is könnyebben érhetnek el, péld. közösen szereznek be bikát, tenyésztőrzseket, közösen értékesítik terményeiket stb.

Az előadottakból kiviláglik, hogy milyen nagy szerep jutott tenyészegyesületeknek, a marhatenyésztés emelése terén; hogy tehát a

közönség ezen eszmének minél könnyebben megnyerhető legyen és ezen irányban minél alaposabb tájékozást szerezhesen, a tenyészegyesületekre vonatkozó szabályzat-mintát készítettem, mely ugy az ezen irányu, valamint más tenyésztési ágazatokra szerkesztendő szabályzatoknál a kiindulás alapját képezheti s a melyből néhány példányt oly fölkéréssel zárok ide, hogy azt minél szélesebb körben ismertesse és hasson oda, hogy minél több ilyen egyesület létesüljön.

Budapest, 1891. ápril hó 24-én.

Bethlen.

A földmivelésügyi m. kir. minister a zsiszikes gabona-raktárak desinfiálása érdekében a következő rendeletet bocsátotta ki:

Ez év folyamán a m. kir. államvasutak igazgatósága által tudomásomra jutott egy eset, midőn nagy mérvben zsiszikes gabna jött a vasuti szállítás folytán közforgalomba.

Tekintettel arra, hogy az ily esetek ismétlődésével a vasuti kocsik és közraktárak a zsiszik-infekció veszélyének vannak kitéve, a mi által gabnakereskedelmünk érzékeny károkat szenvedhet, szükségesnek találom, hogy a gazdasági közönség saját érdekében a megfelelő előzetes óvintézkedéseket tegye meg.

E czélból fölhivom az egyesületet, kérje föl tagjait, hogy magtáraikat vegyék szoros vizsgálat alá s a mennyiben zsiszik-infekciót találnak, a magtárakat a következő módon desinfiálják.

A zsiszikes raktárak gondosan kiseprendők és szellőztetendők, a falak karbolsavas mésszel meszelendők be. A repedések gyöngye (1:1000) szublimát-oldattal bekenendők, a farészekben enyvvvel kevert fűrészporral tömendő be. Szükséges végül, hogy az ily magtárakba egy ideig a gabona ne raktározassék.

Ezen óvintézkedéseknek szigorú fogantatását mindenütt, a hol szükségesek, a gazdasági közönségnek annyival is inkább figyelmébe kell ajánlanom, mert ha nagyobb mérvben zsiszikes gabnának közforgalomba hozatala tudomásomra jut, a kereskedelemügyi minister ural egyetértőleg intézkedni fogok az iránt, hogy az illető mulasztó birtokos gabnájának vasuti szállítása teljesen eltiltassék. E tilalom, illetve korlátozás esetleg az egész vidékre is kiterjeszthető leend Budapest, 1891. június hó 16.

Bethlen.

Szakirodalom.

Könyvismertetés.

Baranyai zöld szőlőoltás, mint a magyar gazda legsürgősebb teendője. Irta *Dezso Miklós*. II. kiadás. Pécs. A szerző sajátja. Ára 30 kr.

Miként czime is mutatja, a fillokszerá-vész miatt elpusztult szőlőknek oltás és pedig a fillokszerának ellentálló amerikai alanyokra való zöld oltás utján újra telepítéséről értekezik író ezen 32 lapra terjedő füzetben s gyakorlati alapon, rajzokkal illusztrálva és meggyőzően tárgyalja ezen módszert, mint a szőlőszaporítás legelőnyösebb módját.

Minden szőlőbirtokos hasznát veheti, habár a fillokszerával nem kell is küzködni, a szőlőszaporítás és nemesítés terén ezen füzet nyújtotta tanácsokat, mint a mely uton leggyorsabban lehet termést nyerni, a mi a közönséges szőlőművelésnél is nagy előny.

Miért is a füzetet olvasóinknak melegen ajánljuk.

Vegyes közlemények.

— **A hesseni légy** (*Cecydomia destructor*) kártékony fellépését, Erdély több pontjáról, konstataulta Dr. Szaniszló Albert, a hozzá beküldött buzavővények nyomán. — Csak sajnálni lehet, hogy ily esetekben meg kell elégednünk a bajnak a beküldött miuta nyomán egyszerű konstataálásával; arról azonban, hogy

az illető tanár ur a helyszínén megjelenjen s ott az esetet tanulmányozza, gondoskodás nem történik. — A kártékony rovarok ügye a legnagyobb figyelmet érdemli meg.

— **Filloxera-vizsgálat Kolozsvárt** A földmivelésügyi minister rendelete folytán a mai naptól kezdődőleg hivatalos filloxera-vizsgálat veszi kezdetét Kolozsvár szőlőhegyeiben és belső szőlőkertjeiben. A vizsgálatot, mint a városi tanács által fölkért szakértő *Szentgyörgyi Lajos* és mint hatósági biztos *Pataky Sándor* városi alkapitány eszközlik. És pedig a következő sorrendben: 27—29-én a Szentgyörgy-hegyben; 30-án (kedden) az Ujhegyben; július 1—4-én a Nádasdestén, Brétfőn, Lombon, Hegyesdombon és Tuzokmálban. Ezek után pedig a belső kerteket veszik szoros vizsgálat alá. Ez érdekes és tanulságos vizsgálatokra az érdeklődő közönséget is szívesen látják.

— **A hagyma-kukacz kiirtására semmi sem alkalmasabb a petroleum-**, korom- és fahamunál. A petroleumot ugy alkalmazzuk, hogy a homokot jól telítvén vele, azt a hagyma közé hintjük s aztán vízzel jól megpermetezzük. A hamut vigyázva kell széthinteni, mert a petroleum árt a hagymának. A korom és fahamu kevésbé ártalmasok s azon kívül trágyázó tulajdonságuk is van. Hagymát sohasem kellene kétszer egymásután ugyanazon a helyen termesztetni, mert ez a hagyma-kukacz szaporodását nagyon előmozdítja.

— **A tyukok fürdője, mely rendszeren** homok szokott lenni, igen fontos tényező azok életében és fejlődésében; a tyuk megfürdik a homokban, midőn bőrét meg akarja tisztítani, minélfogva minden baromfi-tenyésztőnek arról kellene gondoskodnia, hogy a tyukok a szükséges homokot soha se nélkülözzék. E czélból legjobb az udvarnak valamely nem igen napos helyén a tyukok faja és számához képest kisebb, vagy nagyobb négyszögű területet 18—24 ctm. mélyen kiásni, a függélyes falakat kidesztkázni s az ürt homokkal, illetőleg két rész pataki homokkal és két rész fahamu és egy rész oltatlan mészből álló keverékkel megtölteni. Az egészet rézsutos tetővel földjük be, melynek első oszlopai 1 méter magasak legyenek. A tyukok ezt a homokfürdőt örömet felkeresik s a fürdés által megtisztulnak a rajtuk élősködő rovaroktól, melyek soványságukat okozzák.

— **A költeni, kotelni nem akaró tyukot** többféle módon lehet és szokták kényszeríteni arra, hogy a tojásokon üljön. Sok helyt pálinkába áztatott kenyéret adnak a tojásait hűtlenül elhagyó tyuknak s ez elkábítva a pálinkától, helyén marad; ezt az eljárást azonban nem ajánlhatjuk azon egyszerű okból, mivel az elegendőnél csak valamivel több szesz megölheti a tyukot. Másutt meg szokták koppasztani a koteljelölt mellét, a mikor is nem igen fog meleg fészkeről távol maradni, mert csupasz melle hamar megfázik. Legczélszerűbb lesz a költeni nem akaró tyukot azzal szoktatni a tojásokon való ülésre, hogy annak módja szerint elkészített fészekbe néhány porcellánból készült, vagy kifurt és szurokkal (viasszal) teleöntött tojást teszünk, reáültetjük a tyukot és egy kosárral leborítjuk s a fészket sötét helyre helyezük. Időnként kiengedjük a kosár alul a tyukot, hogy egyék és tisztálkodjék; néhány percz multával azonban ismét a fészekre ültetjük. Így járva el, 2—3—4 nap alatt annyira megszokja a fészken ülést, hogy gyorsan éve, magától visszasiet a tojásokra. Ekkor alája teszük a költeni való tojásokat.

— **A zöldség kezelése a főzésnél.** Számtalanszor lett már hangoztatva, hogy a zöldséget főzés előtt nem szabad vízben áztatni. S ennek dacára mégis majd mindenütt azt tapasztaljuk, hogy az órákig áll a vízben. Ennek az áztatásnak az a káros oldala van, hogy a zöldségből nemcsak a zamatanyagok, hanem a lényeges tápszerek is könnyen föloldódván, a mosó vízbe jutnak s a zöldség ez által táptértékére nézve sokat veszít. Ha a zöldséget tiszta

vizben akarjuk mosni, tegyük ezt a lehető leggyorsabban, sőt e mosó vízbe is tegyük ele- gendő sőt, hogy a víz ne a zöldségben levő sókkal telítessék. Minden zöldséget forró vízben kell tüzre tenni, mert csak ez képes a növényi képleteket táplálásunknak megfelelően át- alakítani. A gummi, e fontos növényi só-anyag, csak forró vízben oldódik kellően. A növényi részek is ily módon vesznek el ellenálló képes- ségüket, hogy tápláló tartalmukat hatalmunkba ejthessük. Egyedül a burgonya képez kivételt, annyiban, hogy ezt hideg vízben tesszük tüzre, mert így a víz könnyen bejut a sejtek közé s megdagasztja a bennük levő keményítő liszt- golyócskákat, melyek a rá következő főzéskor egészen szétpattannak s a kellő táplálásra alkal- masabbakká válnak.

Piaczi értesítő.

Budapesti gabonatőzsdé. Legújabb jelentés. Buza 76—81 kg. 9 frt 60 kr.—10 frt 15 kr. Rozs 70—72 kg. 7 frt 65 kr.—7 frt 80 kr. Árpa 60—66 kg. 6 frt — kr.—6 frt 40 kr. Zab 39—41 kg. 6 frt — kr.—6 frt 30 kr. Tengeri 73—75 kg. 5 frt 85 kr.—6 frt 95 kr. Köles 7 frt 40 kr.—7 frt 70 kr.

N.-Várad. Junius 23. Tiszta buza 7 frt 19 kr. Elegybuza 5 frt 62 kr. Rozs 5 frt 32 kr. Árpa 4 frt 35 kr. Zab 2 frt 95 kr. Törökbuza 5 frt 10 kr. hl-ként. Széna kötetlen 3 frt. Alomszalma 1 frt 50 kr. mm-ként. Marhahus 52 kr. kg.

Erdélyi piacok.

(Árak krajczárookban.)

A piaci cikkek	Mérték	Brassó	Csikseredé	Deés	Dicső-Szent- Márton	Erzsébet- város	Fogarás	Gy.-Szent- Miklós
Tiszta buza .	hl.	710	650	—	—	650	700	550
Elegy buza .	"	460	600	—	—	550	650	—
Rozs	"	440	525	—	—	590	450	550
Árpa	"	410	450	—	—	—	—	480
Zab	"	280	300	—	—	350	280	285
Törökbuza .	"	500	550	—	—	400	500	550
Széna	q.	180	300	—	—	200	200	—
Szalma	"	80	100	—	—	100	140	—
Tűzifa	km	260	240	—	—	200	200	180
Marhahus . .	kg.	48	40	—	—	41	40	40
Junius		19	17	—	—	20	19	20

A piaci cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Vézi-Vá- sárhely	Maros-Vá- sárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza .	hl.	725	700	837	—	700	630	700
Elegy buza .	"	625	550	—	—	600	530	500
Rozs	"	550	460	770	—	525	440	450
Árpa	"	—	420	—	—	—	—	—
Zab	"	325	300	660	—	350	270	300
Törökbuza .	"	500	520	610	—	480	470	450
Széna	q.	300	350	290	—	450	150	140
Szalma	"	200	100	200	—	260	120	110
Tűzifa	km.	240	250	300	—	220	300	180
Marhahus . .	kg.	45	44	46	—	44	50	46
Junius		20	18	18	—	25	19	18

A piaci cikkek	Mérték	Sepső-Szent- György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv.-Ud- varhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza .	hl.	720	650	675	625	675	—	—
Elegy buza .	"	650	600	560	575	575	—	—
Rozs	"	460	—	440	525	475	—	—
Árpa	"	380	400	385	—	—	—	—
Zab	"	290	290	290	300	300	—	—
Törökbuza .	"	520	470	465	500	500	—	—
Széna	q.	400	200	200	250	250	—	—
Szalma	"	150	140	120	180	100	—	—
Tűzifa	km.	160	180	260	180	240	—	—
Marhahus . .	kg.	44	44	40	40	44	—	—
Junius		22	22	18	20	23	—	—

-Kolozsvár, 1891. junius 25. Tisztabuza 8 frt 50 kr. 9 frt. Rozs 6 frt 80 kr.—7 frt 20 kr. Törökbuza 6 frt. Zab 5 frt 80 kr.—6 frt. Krumpli 4 frt. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr. Alomszalma 1 frt 40 kr. mm-ként. Marha- hus 50 kr. kg.

Allatvásárok.

Kolozsvár. Heti állatvásár junius 24. és 25-én. Szarvasmarha felhajtattott m. e. 240 drb; eladatott 160 drb. Ló felhajtattott mintegy 10 drb; eladatott 2 drb. Juh felhajtattott m. e. 40 drb; eladatott 20 drb. Sertés felhajtattott m. e. 400 drb; eladatott 266 drb.

Budapest-kőbányai sertésvásár. Junius 19-én. Heti üzlet: Gyengén tartott árak mellett lanya. Heti átlag árak: magyar válogatott árú 260—360 kilo- gramm nehéz 41—44½ kr.; 180—260 kg. nehéz 45—46 kr.; öreg 300 kg. túli 41—42½ kr.; vidéki sertés 41—47 kr.; szerb 45—46½ kr. tiszta kgrammonként Pá- ronként 45 kg. ételsúly levonás és 4% engedmény. Ele- ség árak: Tengeri új 6 frt. 60 kr.; árpa 6 frt 90 kr. Kőbányán átvéve.

Debreczen. Heti állatvásár junius 22. és 23-ikán. (Eredeti tudósítás.) Szarvasmarha felhajtattott 744 da- rab; eladatott 603 drb. Ló felhajtattott 457 drb; el- adatott 208 drb. Sertés felhajtattott 2500 drb; eladatott 1363 drb. Általános irányzat: élénk.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

NYILTTÉR.)*

Szives tudomásul!

5° Magyar papíráradéknak

ez év

Junius hó 1-én

esedékes szelvényeit

mai naptól fogva

DIJMENTESEN

beváltja,

REGALE-UTALVÁNYOKAT

illetve

KÖTVÉNYEKET

az esedékes kamatok külön meg-
térítésével

teljesen a hivatalos árfolyam

jegyzés szerint fizeti

FOLLY VICTOR

18 (5—32.)

bank- és pénzváltó-üzlete
KOLOZSVÁRT.

* E rovat alatt közlöttékért nem vállal felelős-
séget a szerk

E rovaton csupán termelők és állást adók vagy keresők hirdetései közölteknek, de csak az esetben, ha a hirdetésért járó illeték előre beküldetik. Kisebb összeg postabélyegekből is beküldhető.

OLCSÓ KIS HIRDETÉSEK.

Csak azon levelekre adatik válasz, melyekhez az erre szükséges postabélyeg vagy levelező-lap mellékeltek.

Minden szó egyszeri közlése 1 kr; vastag be-
tűkkel szedve 2 kr. Ha a hirdető fél címe is kö-
zölve lesz, a hirdetési díjon kívül minden megjele-
nésnél még 30 kr. bélyegilleték jár.

Alkalmazást keres.

A kolozs-monostori gazdasági tanintézetet sikerrel végzett és több évi gyakorlattal bíró családos gaz-
dász kezelő gazdasági állást ke-
res Címe P. K. jegy alatt meg-
tudható a kiadóhivatalban.

Egy nőtlen számtartó, azonnal
alkalmazást találhat. Hol? meg-
mondja a kiadóhivatal.

Eladás és vétel

Eladó repce. Fiátfalvi bir-
tokomon jó minőségű, kapált, te-
hát gazmentes repce-termés mut-
tatkozik. Hajlandó vagyok ebből
a sz.-keresztúri állomásról — mé-
termázsanként 20 frtjával (a jó
minőségű új zsákokat is beleértve)
— vetőmagnak küldeni. Ugron Zol-
tán. Fiátfalva, u. p. Sz.-Keresztur-

Kínáltnak megvételre egy egé-
szen új, kitérőszerkezetű Tricycle-
200 frtért (vétela 380 frt volt).
Értekezhetni a kiadóhivatalban.

Keresetnek egy 500—600 holdas
földbirtok haszonbérletre. Aján-
latok D. jegy alatt a kiadóhiva-
talba intézendők.

Két jó karban levő gőzcseplő-
garnitúra teljes felszereléssel el-
adó. Tudakozódhatni B. P. jegy
alatt a kiadóhivatalban.

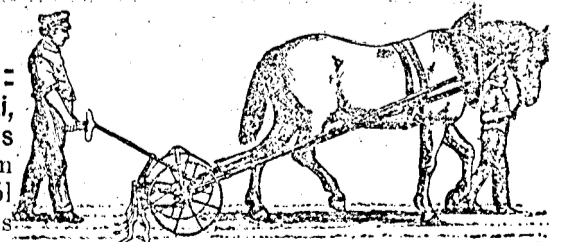
Hirdetmény.

Udvarhelyvármegye Bögöz köz-
ségében a Nagy-Küküllő folyón
levő két lisztelő malom (mind-

kető 4 kövű) együttesen 3 vagy
több évre haszonbérbe adó Évi
bér 1200 forint, avagy megfelelő
mennyiségű gabona. Mindkét ma-
lom most lett újra építve és ju-
nius hó 8-án átvehető. Bővebb fel-
világosítást ad Ugron János Szé-
kely-Udvarhelyen.

SACK RUDOLF

világhírű talajmívelési eszközei és gépei és pedig:
Közkeveltségű egyetemes és mély mívelési (rajol) acél ekéi, kettős és hármas ekéi, boronái,
továbbá sorba- és szorvavető-gépei — mint nemkülönb: legkitünőbb munkát végző kapáló és
töltőgépek, valamint kézi kapáló eszközök eredeti minőségben
csakis nálam kaphatók. Ugy ezeket, valamint más egyéb gazdasági gépeket, mint Amerikából
importált Hicary-fából készült eredeti „Tiger“ kaszáló és „Hollingsworth“ gyűjtőgépeit jutányos
árakon ajánlja

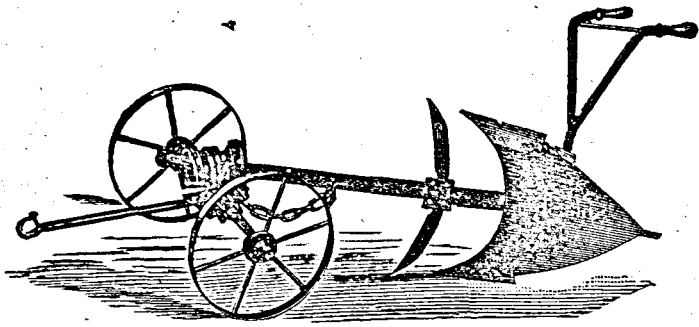

Minden egyes Sack-féle eszköz az itt látható
védjeggyel van ellátva. Oly tárgy tehát, mely-
ről ezen védjegy hiányzik, nem eredeti Sack-
gyártmány.

53. (7—x.)

Propper Samu,

Sack Rudolf magyarországi képviselője, Budapesten,
Váci-körút 29.

Simonffy István egyes váltó vagy hegyi ekéje.

(7.) **SIMONFFY ISTVÁN** (25 - 52.)

gazdasági gépgyára, vas- és fémöntődéje Kolozsvárt, kultordanteza 48. szám.

Elvállal kijavításra mindennemű gépeket.

Elfogad megrendeléseket gőzgépek, gőzszivattyúk, zúzógépek, malomszerkezetek, kút és vízvezetékek elkészítésére.

Készletet tart saját gyártmányaiból, nevezetesen egyes, kettős és három borozás ekék és riligák új szerkezetű váltó- vagy hegyi ekék és boronákból, továbbá kézi és járgányos cséplőgépek, szelelő rosták, kukorica-morzsolók, szőlő-zuzók, borsajtók és több más gépekből, melyeket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánl.

Készítményei jóságáért és használhatóságáért felelősséget vállal
Árjegyzékek kívánatra bérmentve küldetnek

Az „ERDELYI GAZDA” kiadóhivatalában megrendelhető:

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Állatkiállítási Szakosztályának Működése, 1882-1889 60 (3-x.)
című szakmunka.

A szakosztály megbízásából írta: Dr. Szentkirályi Akos.

Kiadja az Erdélyi Gazdasági Egylet Állatkiállítási Szakosztálya.

Ezen munka — velin papírra nyomott — 127 oldalon a következő érdekes fejezeteket foglalja magában:

I. RÉSZ. I. Fejezet. Az állatkiállítási szakosztály rövid története és pénzügyeinek vázlata.

II. Fejezet. Az eddigi kiállítások története és a kiállított állatok statisztikája.

III. Fejezet. Az eddigi kiállítások anyagának ismertetése. Tudnivalók a bejelentésről és bírálatról. Az eddigi kiállításokon díjazott állatok kimutatása.

IV. Fejezet. Teendők a jövőben.

II. RÉSZBEN ismertetve vannak az erdélyi legkiválóbb méneselek, gulyák, juh- és sertés-nyájak, több szép képpel illusztrálva.

A díszesen kiállított tanulságos munka 1 frt 10 kr. beküldése mellett, keresztöltés alatt, bérmentve küldetik meg.

Az „ANKER” élet- és járadék-biztosító-társaság.

Főigynökség Kolozsvárt: Kolozsvári iparosok hitelszövetkezete.

A társaság minden, az ember életbiztosítására vonatkozó üzlettel foglalkozik, u. m.: a) túlélési és kiházasítási biztosítások; b) haláleseti biztosítások és az életbiztosításokra teljesített betétek ellenbiztosítása; c) járadék-biztosítások.

Nyereményrészül fizetett a társaság az 1890. évben: a) leszámítás alá kerülő életbiztosítások után, az utolsó 10 év lefolyta alatt átlag 30%-ot; b) haláleseti biztosítások után az évi díj 26%-át, c) az 1890. évben leszámított túlélési csoportbiztosítások a teljesített betéteknek 6-7%-át eredményezték a kamatok kamataival.

Részvénytőke és biztosítéki alap 1890. december hó 31-én frt 40 443,351-37
Az utolsó üzletjelentés szerint a biztosítási állomány 1890. december hó 31-én volt frt 189.959,422-29 tőke és 57.227-43 járadék.

56. (4-6)

Kifizetések:

halálesetekért 1890. december 31-ig . . . . . frt 18.667,611-64

leszámított életbiztosításokért 1871-1890 . . . . . „ 48.162,426-62

Összesen . . . . . frt 66.830.038-26

Utazó ügynökök fix fizetés és provízió mellett kerestetnek.

A főigynökség Kolozsvárt.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet Állatkiállítási Szakosztályának

az egyleti irodában lévő

nyilvántartási könyvébe

a következő eladó állatok vannak bejelentve:

40 darab félig hizott, fehér, magyar ökör.

60 „ fiatal, fehér igás tulok.

4 „ herélt hámos ló.

500 „ orbáncz ellen oltott malacz.

62. (3-x.)

Bővebb felvilágosítást ad az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatala Kolozsvárt (bel-középutca 11. sz.)

Alapított 1858-ban.

Ő cs. és kir. fensége József főherceg udv. szállítója

Alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang- és ércöntődéje
Kolozsvárt, belmonostor-utca 12. szám.

Ajánlja gyártmányait, mint magyar különlegességet

KUTAKBAN és mindennemű szivattyúkban,

tűzi- és kerti feckendőkben.

Ajánlkozik köz- és magán-fürdők

felszerelésére, szagmentes ürszékek

felállítására.

25. Elvállal (19-30.) teljes vízvezetékek és csatornázások

berendezését, városok, földbirtokosok és magánzók részére, modern technikai alapon és kedvező feltételek mellett.

minden víziművi munka gyors és pontos kivitelére

Képes árlapok és részletes költségtervezetek kívánaira díjmentesen küldetnek.

Egyetlen belföldi szivattyú-gyár!

Módszerem az 1887-ki párisi kiállításon az arany éremmel lett kitüntetve.

A CSIPERKE-GOMBA (champignon) tenyésztésének gyakorlati módszere.

Írta Petriny Sándor gyak. gombatenyésztő. — Szerző kiadása.

Kapható: Budapest, IV., Múzeum-körút 35. — Ára 1 forint.

Bevezetés, Leveles gombák, A csiperke ke-ágyak száraz lócitromból és meleg szervezése, A csiperke képződése és szaporodása.

A csiperke-ágyak elkészítése. A trágya és annak előkészítése, Csiperke-ágyak földalatti helyiségekben, Csiperke-ágyak ellátása c. írával, A takaróanyag és víz, A gombacsira előállításának módjai.

Különböző módszerek csiperke-ágyak készítésére. Csiperketenyésztés szabadban, Csiperke-ágyak száraz lócitromból és meleg trágából, Csiperketenyésztés díny- és ugorka-ágyakban, Szárított tehéntrágya alkalmazása csiperketenyésztéshez. Különböző anyagok felhasználása és a salétrom alkalmazása, Timárcser alkalmazása, Csiperketenyésztés növényházakban, fűtött helyiségekben, szobában stb, istállóban, dr. Labourette modorában, A csiperkék szedése, b. tegségek, ellenségei, eltartása, elkészítésének módjai.

51. (8-8.)

„LÖVYTUS” FAVIASZ.

A hazai kertészetekben ma már kizárólag csak is ezt használják gyümölcsfák, rózsatövek nemesítésére, beteg fák gyógyítására. Napon nem olvad, hidegnek, esőnek ellentáll, bogarak nem bántják, a fát teljesen fedi, levegő nem hatol át rajta. Kapható (9.) (25-52.)

az „I. erdélyi szab. vegyészeti gyárban” és Tauffer Ferencz utódánál Kolozsvárt.

500 grammos doboz ára frt 1-30

300 „ „ „ „ —85

150 „ „ „ „ —45

Elismerő levelek küldettek több hazai és ausztriai gazd. akadémiák és szőlészeti iskolák, magán kertészeti és fajscolák által. Kitüntetve lett a bécsi, gráci, kolozsvári kiállításokon dícsérő-oklevéllel, a lütti kiállítás arany-éremmel. Aradon kiállítási éremmel.

ÚJ BANK- ÉS PÉNZVÁLTÓ-ÜZLET KOLOZSVÁRT.

Van szerencsém a t. cz. közönség becses tudomására hozni, hogy Kolozsvárt, főtér 13. sz. a. (br. Wesselényi-ház)

FOLLY VICTOR

váltótörvényszékieleg bejegyzett cég alatt

bank- és pénzváltó-üzletet nyitottam a következő üzletkörökkel:

Értékpapírok, arany és ezüst pénznemek és külföldi bankjegyek vétele és eladása.

Kisorsolt értékpapírok és mindennemű kamatszelvények beváltása. Nyeremények leszámítása és értékpapíroknak új szelvényekkel való ellátása.

Utalványok kiállítása a külföldre bármely értékben. — Igérvények elárúsítása.

Mión vállalatomat a t. cz. közönség szives figyelmébe ajánlani bátorodom, egyszersmint kijelentem, hogy e téren való hosszas működésem, továbbá ugy a kolozsvári, mint a felső pénzintézetekkel fenntartott széles körű és előnyös összeköttetésem azon kellemes helyzetbe hoznak, hogy t. megbízóimnak mindenkor a legnagyobb előnyöket biztosíthatom.

Értékpapírok és sorsjegyek kisorsolási utánnézését díjmentesen eszközölöm és készséggel szolgálom minden a banküzlet körébe vágó felvilágosítással

2. (26-52.)

Kiváló tisztelettel FOLLY VICTOR.